

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті досліджено зміст поняття «діагностика фінансового стану підприємства». Розглянуто підходи, методи та найважливіші завдання фінансової діагностики. Запропоновано шляхи поліпшення фінансового стану підприємства, що функціонує в сучасних умовах ринкових відносин в Україні.

Ключові слова: фінансовий стан, діагностика фінансового стану, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, фінансова стійкість.

Abstract

In the article the essence of the concept «diagnostics of the financial condition of the enterprise». Approaches, methods and the most important tasks of financial diagnostics are considered. The ways of improvement of the financial condition of the enterprise functioning in the present conditions of market relations in Ukraine are offered.

Keywords: financial condition, diagnostics of financial condition, liquidity, solvency, profitability, financial stability.

Вступ

Спроможність підприємства досягти успіху на ринку перш за все залежить від ефективності управління його фінансовими ресурсами. Необхідною складовою такої роботи в умовах жорсткої ділової конкуренції є достовірні та своєчасні дані, які можна отримати в результаті проведення комплексної діагностики фінансового стану досліджуваного об'єкта [1].

Чимало вітчизняних і зарубіжних науковців присвятили свою діяльність вивченню питань щодо розробки шляхів покращення фінансового стану підприємства з метою підвищення ефективності господарської діяльності. Серед науковців, які приділили цьому питанню значну увагу, слід виділити таких, як О. О. Гетьман, В. В. Лук'янова, Є. В. Мних, Л. Н. Павлова, О. М. Підхомний, Г. В. Савицька, та багато інших.

Метою статті є узагальнення поняття «діагностика фінансового стану підприємства», визначення основних завдань фінансової діагностики підприємства та обґрунтування напрямів її поліпшення.

Виклад основних результатів дослідження

Фінансова діагностика – це напрям економічного аналізу, що дає можливість виявити характер порушення нормального ходу економічних процесів на підприємстві [2].

А. І. Муравйов наголошує, що діагностика фінансового стану – це спосіб встановлення характеру збоїв нормального перебігу господарського процесу на підставі типових ознак, властивих тільки цьому об'єкту. Автор акцентує увагу лише на аналізі і контролі відхилень від нормального перебігу господарської діяльності підприємства [3].

У свою чергу О. О. Гетьман, В. М. Шаповал зазначають, що діагностика фінансового стану – спосіб розпізнавання соціально-економічної системи за допомогою реалізації комплексу дослідницьких процедур і виявлення в них слабких ланок і «вузьких місць» [1].

Метою фінансової діагностики суб'єкта господарювання є проведення всеохоплюючого фінансового аналізу господарської діяльності підприємства.

Основними показниками, які визначають фінансовий стан підприємства, є [4]:

- показники ліквідності та платоспроможності;
- показники оцінки фінансової стійкості;
- показники ділової активності;
- показники аналізу рентабельності та ін. [4].

Визначення цих показників для вітчизняних підприємств допоможе реалізовувати заходи, які спрямовані на швидке підвищення платоспроможності, забезпечити задовільний рівень стійкості фінансового стану, прибутковості, розвиток фінансового потенціалу підприємства.

Фінансовий стан головним чином залежить від платоспроможності підприємства, тобто його

здатності своєчасно задовольнити платіжні вимоги постачальників, проводити розрахунки по банківським кредитам, вчасно здійснювати оплату праці персоналу, сплачувати податки. Тобто, наявність грошових коштів у підприємства для виконання своїх фінансових зобов'язань свідчить про його ліквідність. Підприємство вважається ліквідним, якщо його поточні активи перевищують короткострокові зобов'язання [5].

Необхідно ефективно управляти фінансовим станом підприємства, для чого треба систематично й усебічно його оцінювати використовуючи різні методи, прийоми та методики аналізу. Аби управління фінансовим станом на підприємстві було ефективним, діагностику фінансового стану, на нашу думку, слід проводити за такими основними етапами:

1. Перебудувати механізм управління всього підприємства з урахуванням вимог фінансової прозорості (наприклад, для великих підприємств і холдингів найбільш ефективною системою є бюджетне управління).

2. Розробити відповідну організаційну структуру управління з поділом на бізнес-одиниці.

3. Організувати роботу фінансової служби таким чином, щоб була можливість одержувати інформацію за всіма напрямками робіт:

- за об'єктами фінансового управління;
- за управлінськими процесами (планування, аналіз, прогноз);
- за фінансовими потоками.

У міру необхідності треба провести методичне оснащення фінансової служби засобами, методами, принципами сучасного фінансового управління, тобто фактично навчити персонал роботі в нових умовах.

4. Розробити стандарти управлінського обліку всього підприємства в цілому й для кожної ланки та виду діяльності окремо: форми звітності, строки, систему інформаційних потоків, документообігу й т. ін. Особливо важливо досягти сполучення управлінського фінансового обліку й бухгалтерського, оскільки основним джерелом фактичної фінансової інформації є бухгалтерія підприємства. Ціль цього етапу - забезпечити оперативне надходження й узагальнення необхідної фінансової інформації.

5. Необхідно провести автоматизацію за допомогою сучасних комп'ютерних технологій і програмного забезпечення відзначених вище заходів [6].

Діагностика фінансового стану є обов'язковою складовою фінансового менеджменту будь-якого підприємства. Діагностика фінансового стану передбачає здійснення повномасштабного аналізу за результатами його господарської діяльності, яка, в свою чергу вважається ефективною, якщо підприємство [1]:

- раціонально використовує реальні ресурси;
- своєчасно погашає зобов'язання;
- функціонує рентабельно.

Виходячи з вищесказаного, основними завданнями діагностики фінансового стану підприємства слід визначати [4]:

- проведення дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- визначення ефективності використання майна підприємства, забезпеченості його власними оборотними активами;
- проведення об'єктивної оцінки динаміки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- аналіз ділової активності підприємства;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Головною характеристикою ефективного суб'єкта господарювання є його задовільний фінансовий стан, який відображає його конкурентоздатність, тому керівники підприємств намагаються шукати напрями поліпшення фінансового стану, забезпечення перспектив подальшого економічного розвитку та підвищення ефективності використання потенціалу підприємства. Виділимо основні шляхи поліпшення фінансового стану підприємства [5-6]:

- оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу;
- зведення до мінімуму внутрішніх резервів підприємства;
- вдосконалення продукту (товару, роботи, послуги) та системи його збуту
- поліпшення рекламної діяльності;
- зниження собівартості продукції;
- вибір раціональної альтернативи оснащення підприємства;

- збереження кадрового потенціалу;
- зменшення дебіторської заборгованості;
- пошук можливостей розширення обсягів та ринків збуту продукції;
- здача в оренду або продаж окремих об'єктів основних фондів.

Таким чином, наведені шляхи щодо поліпшення фінансового стану підприємства дадуть змогу оптимізувати витрати підприємства, поліпшити організаційну та виробничу структуру підприємства, запобігти кризовому стану, попередити банкрутство та оздоровити свій стан загалом.

Висновок

Отже, щоб раціонально та ефективно приймати управлінські рішення для досягнення усіх цілей та завдань підприємства, необхідно проводити фінансову діагностику суб'єкта господарювання. Фінансова діагностика дає змогу виявити недоліки та проблемні місця у діяльності підприємства, а за допомогою системного фінансового аналізу можна точно поставити діагноз та виявити причини будь-яких негативних або позитивних показників та тенденцій.

Ефективність діагностики фінансового стану підприємства залежить від своєчасності та правильності аналізу, який є вирішальним для прийняття управлінських рішень, спрямованих на вирішення завдань, пов'язаних із вибором напрямку діяльності підприємства, його розвитком, поліпшенням економічної ефективності, конкурентоспроможності та прибутковості.

Список використаної літератури:

1. Гетьман О.О. Економічна діагностика: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.
2. Савицька Г. В., Градова А. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. / Г. В. Савицька, А. В. Градова. – К. : Знання, 2014. 654 с.
3. Лук'янова В. В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності підприємства / В. В. Лук'янова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки – 2009 – № 3.
4. Підхомний О. М. Діагностика фінансового стану підприємства. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси» / О. М. Підхомний. – 2017. Вип. 23. С. 234-237.
5. Мних С. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: підручник / С. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.
6. Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум/ Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В. - Вінниця: ВНТУ, 2017. -143 с.

Шаркевич Карина Русланівна – студентка групи МФК-19м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: sharkevych.karyna@gmail.com

Науковий керівник: Зянько Віталій Володимирович – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fk.zank@gmail.com

Sharkevych Karyna R. – student, faculty of management and informational security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa., e-mail: sharkevych.karyna@gmail.com

Supervisor: Zianko Vitalii V. – doctor of economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia, e-mail: fk.zank@gmail.com